

З В І Т

про роботу Придніпровського наукового центру та Дніпропетровського обласного відділення АН ВО України за 2014 р.

За звітний період було проведено два засідання президії Дніпропетровського центру,

Діяльність Дніпропетровського наукового центру складалася з наукової, науково-організаційної та видавничої діяльності. Всі академіки ведуть підготовку кадрів вищої кваліфікації – кандидатів або докторів наук. Причому й у звітному році під їхнім керівництвом захищена низка дисертацій, зокрема аспірантами й докторантами В.П. Моторного, С. Б. Вакарчука, Л.І. Зеленської, П. М. Гаврилїна, В. І. Большакова, В. З. Куцовой, Г. Г. Кривчика, І. М. Спиридонової, В. В. Іваненка, В. І. Большакова та інших. Значна кількість академіків АН ВО України є також консультантами докторантів, зокрема, академіки Дронь М. М., В. В. Іваненко, Л. І. Зеленська, С.Б. Вакарчук, І. М. Спиридонова, В. С. Савчук та інші.

Всі академіки центру є членами спеціалізованих вчених рад з захисту кандидатських і докторських дисертацій, як при ВНЗ України, в яких вони працюють. так і при інших ВНЗ України або інститутах НАН України. Деякі з них керують такими радами. Так, академік М. В. Поляков керує двома спеціалізованими вченими радами з технічних наук, академік В. В. Іваненко – голова спецради з історичних наук, академік В. П. Моторний керує спеціалізованою вченою радою з захисту дисертацій за спеціальністю 01.01.01 – «Математичний аналіз», академік В. В. Скалзуб керує докторською радою ДФ08.01.02.

Академіки активно залучаються і до праці в різноманітних експертних радах, науково-методичних й інших радах на рівні міністерств та відомств. Зокрема академік Зеленська Л.І. є членом науково-методичної Ради Держтуризмкурорт, головою секції «Педагогічні науки» Придніпровського наукового центру НАН і МОН України; академік А. С. Кобець є членом експертної рад ДАК України з легкої, харчової промисловості та сільського господарства..

Академіки В. Ф. Башев, М.В. Поляков, М.М. Дронь, В. В. Іваненко, В.З. Куцова, Г.Г. Кривчик, І.М. Спиридонова, В.В. Скалзуб, В.С. Савчук, М.П. Тіман, О. О. Кочубей. В.О. Горпинич та інші представляли відгуки на дисертаційні роботи, виступали у якості офіційних опонентів.

Члени Дніпропетровського наукового центру приймають також активну участь у роботі редколегій фахових часописів, що видаються як у регіоні, так і в інших містах України, зокрема в Києві. Так, академік В.В. Скалзуб є головним редактором фахового Вісника ДНУ «Фізика. радіоелектроніка», академік Л. І. Зеленська – головний редактора фахового видання «Геологія. Географія», академік В. П. Моторний – головний редактор фахового Вісника ДНУ «Математика», академік В.С. Савчук, головний редактор фахового Вісника ДНУ «Історія і філософія науки і техніки», тощо. Практично всі

академіки Дніпропетровського центру є членами редколегії відповідних фахових видань.

Деякі з академіків входять до редколегій іноземних наукових журналів. Зокрема академік Савчук В.С. є ж членом редколегії журналу «Zoshiti istorichni» (Польща).

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара видає фаховий Вісник ДНУ за 17 напрямками наук. В кожному з яких до складу редколегії входять і академіки АН ВО України.

Продовжувалася робота наукових семінарів. Серед яких міжвузівський науковий семінар з проблем теорії наближень (керівники – академік В.П. Моторний та академік В.Ф. Бабенко), міжвузівський науковий семінар з історії і філософії науки і техніки (керівник – академік В.С. Савчук), науковий семінар «Сучасні проблеми аналітичної хімії» (керівник – академік Ф.О. Чміленко) та інші.

Академіки М.М. Дронь, М.В. Поляков, В.І. Большаков, В. В. Іваненко, В.З. Куцова, Г.Г. Кривчик, І.М. Спиридонова, В.В. Скалозуб, В.С. Савчук, Л.І. Зеленська, П.П. Гаврилін, В.П. Моторний, С.Б. Вакарчук ведуть активну публікаційну діяльність. Зросла кількість публікацій академіків АН ВО України у міжнародних журналах. Зокрема академіки В.Ф. Башев, Г.Г. Кривчик, В.В. Скалозуб, М.В. Поляков, В.С. Савчук мають в звітному році публікації в журналах, що індексуються в «Scopus».

Вийшла низка монографій, серед авторів яких є й академіки Придніпровського центру АН ВО України.

Значних успіхів досягли академіки ВО України, що працюють у Придніпровському регіоні – фахівці в галузі фізико-технічних проблем матеріалознавства. Академіки М.В. Поляков, В.З. Куцова, М.М. Дронь, І.М. Спиридонова отримали у звітному періоді патенти на винаходи.

ВНЗ, в яких працюють академіки АН ВО України, є провідними в у своїх галузях, що підтверджується значною кількістю конференцій, наукових шкіл й інших наукових форумів, проведених ними. В усіх цих конференціях активну участь приймали й академіки, що працюють у Придніпровському центрі АН ВО України. Досить часто вони були в числі їх організаторів. В першу чергу це академіки М.В. Поляков, В.І. Большаков, В.В. Скалозуб, П.М. Гаврилін, В.С. Савчук, П.М. Тіман, В.Ф. Бабенко, В.В. Іваненко та інші. Більшість академіків Придніпровського центру АН ВО України на багатьох конференціях є членами оргкомітетів та керівниками відповідних секцій.

Академіки Придніпровського центру працюють за багатьма держбюджетними науковими темами. Серед них: «Дослідження квантових процесів в екстремальних зовнішніх умовах» (академік Скалозуб В.В.) Обчислена магнітна маса W бозонів у сильних магнітних полях, уведено нові змінні спостереження для важкого Z' бозону в експериментах на міжнародному лінійному колайдері, досліджено залежність типу фазового переходу при високій температурі в моделях скалярного багатокомпонентного поля (сумісно з М. Бордагом, Інститут фізики університету м. Лейпциг, Німеччина; «Сплави, покриття та композиційні

матеріали з квазікристалічною, мікрокристалічною та нанокристалічною будовою», № 6-287-13. (академік Башев В. Ф.) . Як результат, отримані важливі дані щодо зменшення куту змочування у квазікристалічних сплавах і збільшення, таким чином, механічних характеристик сплавів та оптимізовано технологічні режими нанесення високоміцних і зносостійких покриттів на алюмінієві промислові сплави; «Екстремальні задачі теорії апроксимації функцій однієї та багатьох змінних» та «Деякі аспекти прогнозування соціально-економічної стійкості суспільства» (академік Бабенко В.Ф.); «Організація науки в лівобережній Україні та Причорномор'ї: перша половина ХХ століття» (академік Савчук В.С.); «Наноматеріали і технології» (академіки Н.Є. Калініна, А.Ф. Санін), «Розробка новітньої технології феритного (теплого) прокатування особливо тонколистової низьковуглецевої сталі для холодної штамповки або глибокої витяжки ” за бюджетною програмою «Прикладні дослідження і розробки за напрямками науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів та наукових установ» (КПКВ 2201040) (академік В.З. Куцова, науковий керівник), академік В.П. Моторний керував НДР № 1-160-08 «Збіжність рядів Фур'є у просторах інтегрованих функцій».

Плідно розвивалася співпраця з установами НАН України та іншими науковими організаціями.. Академік Н.Є. Калініна виконує 4 договори про творчу співдружність з ННЦХФТІ (Харків), НМетАУ, КБ «Південне». Так, академік В.П. Моторний виконує за сумісництвом обов'язки завідувача лабораторії «Оптимізація наближень многочленами та сплайнами» в інституті прикладної математики і механіки НАН України, академік Ф.О. Чмиленко входить до складу бюро Наукової ради НАН України за спеціальністю «Аналітична хімія». Значна кількість академіків працює в спеціалізованих вчених радах з захисту дисертацій при установах НАН України. Академік В.С. Савчук у Дніпропетровську очолює колектив дослідників, який плідно співпрацює з ЦДПН НАН України з питань дослідження історії ракетно-космічної галузі в Україні.

Фактично усі академіки, що відносяться до Придніпровського центру АН ВО України, плідно співпрацюють з закордонними науковцями та науковими центрами, приймають участь у багатьох міжнародних проектах. Вони у багатьох випадках виступають й координаторами міжнародних проектів, зокрема академіки М. В. Поляков, В. В. Скалзуб, А. С. Кобець, П. М. Гаврилін, В. В. Іваненко, В. І. Большаков та інші. Академік М.В. Поляков задіяний у міжнародному проекті «Реформування освітніх програм у сфері космічних технологій у республіках Казахстан, Росія, Україна Академік А.С. Кобець приймає участь у розробці програми за проектом «Темпус» «Курс по експлуатації якості продовольчих продуктів з урахуванням європейського досвіду», який розробляється для магістерської програми спільно з університетом м. Тройсдорф (Німеччина).

Академіки Придніпровського наукового центру АН ВО України багато уваги приділяють громадській роботі, керують відділеннями українських наукових товариств у регіоні: академік Л.І. Зеленська – голова

Дніпропетровського відділу Українського Географічного Товариства, академік В.С. Савчук – голова Дніпропетровського відділу Українського товариства істориків науки, академік А.Ф. Санін продовжує активну діяльність в якості голови місцевого осередку українського матеріалознавчого товариства. До складу цього осередку входять й академіки АН ВО України, зокрема В.З. Куцова та І.М. Спиридонова. Голова обласної секції з географічного краєзнавства МАН є академік Л.І. Зеленська.

У звітному періоді академіки центру брали участь в організації різноманітних молодіжних, студентських наукових конференцій, готували студентів до участі в наукових конкурсах тощо. У Дніпропетровському національному університеті була проведена XIV міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Людина і Космос». Академік Зеленська Л.І. була головним експертом-консультантом Всеукраїнського турніру з географії, за наказом МОН України.

В цьому році висунуто на вакантне місце академіка АН ВО України кандидатури відомого фахівця в галузі психології професора Аршава І.Ф.

Академіки Придніпровського центру АН ВО України і високі державні нагороди Академіки АН ВО України М. В. Поляков та А. Ф. Санін стали лауреатами Державної премії України в галузі вищої освіти за 2013 рік за цикл робіт «Навчально-методичне та науково-технічне забезпечення розвитку ракетно-космічної освіти в Україні та її інтеграція в міжнародний освітній простір».

Долаючи певні труднощі та недоліки, Придніпровський центр АН ВО України прагне до подальшого вдосконалення й згуртованості в роботі.

Голова Придніпровського наукового
центру АН ВО України, академік АН ВО України
професор

М.В. Поляков

Учений секретар ПНЦ АН ВО України
академік АН ВО України, професор

В.С. Савчук